Annus VI - Vol. VI Die 24 Februarii 1914 Num. 3

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

SUMMARIUM

I. *Acta Pii PP. X:* Epistola, pag. 73. — II. *Suprema S. Congr. S. Officii:* De indulgentiis et privilegiis expositioni Ssmi Sacramenti adnexis, pag. 74. — III. *S. C. Rituum:* Versalien. De Baptismo extra ecclesiam collato, pag. 75; De festo Dedicationis et de Octavis, pag. 76. — IV. *S. R. Rota:* Heliopolitana. Iurispatronatus, pag. 77. — V. *Secretaria Status:* Epistolae, pag. 99.

Diarium Romanae Curiae: Nomine, onorificenze, necrologio, pagg. 102-104.

ROMAE
TYPIS POLYGLOTTIS VATICANIS
MCCCCXIV.

Directio: Palazzo della Cancelleria. — Roma.
Administratio: Tipografia Poliglotta Vaticana. — Roma.

Pretium annuae subnotationis.
Pro Italia, L. 12. — Extra Italiam, L. 15.
Unius fasciculi, L. 1.

« *Bis fere in mense* (Commentarium) *prodibit, ac quotiescumque vel necessitas vel utilitas id postulare videbitur* ». (Ex *Commentarii Officialis* ratione, die 29 Octobris 1908 edita).

INDEX HUIUS FASCICULI

(An. VI, n. 3 - 24 Februarii 1914)

ACTA PII PP. X.

EPISTOLA.

PAG.

Munus quo Nos. - Ad Iosephum Mariam cardinalem Martin de Herrera, Compostellanorum archiepiscopum, vicesimumquintum anniversarium ab inito episcopatu Compostellano proxime celebraturum. - *31 ianuarii 1914* 73

SUPREMA S. CONGR. S. OFFICII.

SECTIO DE INDULGENTIIS.

Decretum de indulgentiis et privilegiis expositioni sanctissimi Sacramenti adnexis. - *22 ianuarii 1914* 74

S. CONGR. RITUUM.

I. *Versalien.* - De Baptismo extra ecclesiam collato. - *23 ianuarii 1914* . . . 75

II. Dubia de festo Dedicationis et de Octavis. - *12 februarii 1914* 76

S. ROMANA ROTA.

Heliopolitana. - Iurispatronatus. - *22 novembris 1913* 77

SECRETARIA STATUS.

EPISTOLAE.

PAG.

I. Ad R. P. D. Bellinum Carrara, S. I., qui opusculum de quaestione Galileiana beatissimo Patri, tamquam filialis devotionis obsequium, exhibuit. - *6 decembris 1913* 99

II. Ad Andream card. Ferrari, Mediolanensium archiepiscopum, de Synodo dioecesana proxime celebranda. - *28 ian. 1914* 100

III. Ad perillustrem virum Renatum Bazin, sodalem Academiae Gallicae, qui tamquam devotionis obsequium exemplar orationis ab eodem habitae de praemiis, vulgo « Prix de vertu », a praefata Academia adiudicatis, beatissimo Patri reverenter exhibuit. - *29 ianuarii 1914* . . 101

DIARIUM ROMANAE CURIAE

I. Segreteria di Stato. *Nomine, onorificenze* 102

II. Necrologio 104

Annus VI. - Vol. VI. Die 24 Februarii 1914. Num. 3.

ACTA APOSTOLICAE SEDIS

COMMENTARIUM OFFICIALE

ACTA PII PP. X

EPISTOLA.

AD IOSEPHUM M. CARDINALEM MARTIN DE HERRERA, COMPOSTELLANORUM ARCHIEPISCOPUM, VICESIMUMQUINTUM ANNIVERSARIUM AB INITO EPISCOPATU COMPOSTELLANO PROXIME CELEBRATURUM.

Dilecte Fili Noster, salutem et apostolicam benedictionem. — Munus quo Nos, Deo volente, immerito fungimur est sane eiusmodi ut quaecumque uspiam fratribus ac filiis eveniunt laeta tristia, ea Nos intima quadam communicatione sentiamus ut Nostra. Et laeta sunt profecto quae animum Nostrum ad te in praesentia convertunt, sollemnia nempe ob memoriam initi, abhinc vigintiquinque annos, episcopatus in ista honoris tui sede: quae sollemnia tam consentiente Cleri populique voluntate apparari accepimus, ut et eorum erga te pietatem et tuam pastoralis officii diligentiam maxime commendent. Nolumus igitur in tanto gratulantium concentu vox Nostra desit: nolumus Nostrae caritatis officia desiderentur. Iam vero is est Noster in te atque in tuos amor, ut haec tibi iucunda, illis velimus esse frugifera. Quare habeas tu quidem a Nobis, dilecte Fili Noster, gratulationes ac vota: habeant illi caelestium auspicem bonorum Papalem benedictionem, cuius rite et usitato more semel impertiendae, recurrente anniversario die quem supra memoravimus, tibi facimus libentissime potestatem. Tibi autem gratiae suae dona Deus largiatur ubertim, eaque conciliet apostolica benedictio, quam tibi, dilecte Fili Noster, peramanter impertimus.

Datum Romae apud S. Petrum, die XXXI ianuarii MCMXIV, Pontificatus Nostri anno undecimo.

PIUS PP. X

SUPREMA S. CONGREGATIO S. OFFICII

(SECTIO DE INDULGENTIIS).

DECRETUM

DE INDULGENTIIS ET PRIVILEGIIS EXPOSITIONI SSMI SACRAMENTI ADNEXIS.

Augetur in dies, auspicatissimo fervore, fidelium desiderium, publice expositum adorandi Ssm̃um Eucharistiae Sacramentum, eadem mente qua iam vetus, a XL Horis nuncupatum, institutum almae Urbis ordinatur, et non dissimili apparatu. Attamen plurimae solent ad Apostolicam Sedem supplicationes porrigi, ut a Clementinae, quam vocant, Instructionis, ad rem datae, nonnullis conditionibus dispensetur, pro rerum locorumque adiunctis, praesertim vero ut nocturno tempore oratio et expositio ipsa interrumpatur, sive consuetis servatis indulgentiis ac privilegiis, sive novis peculiaribus attributis. Hisce mature consideratis SS. D. N. Pius div. prov. Pp. X, quamvis summopere exoptet ut res iugiter ad tramitem Clementinae Instructionis componatur, maiori tamen prospicere volens fidelium emolumento, et ampliori cupiens animarum in Purgatorio degentium providere suffragio, plurimorum inclinatus sacrorum Antistitum voto, de Em̃orum Patrum Cardinalium Generalium Inquisitorum consulto, feria V die 22 ianuarii 1914, ita decernere ac indulgere dignatus est:

I. Confirmantur indulgentiae, quae per s. m. Pium Pp. IX, die 26 novembris 1876, pro Urbanis XL Hor̃arum, vel ad earum tramitem ubilibet habendis, expositionibus determinatae sunt, ac privilegia altarium, per s. m. Pium Pp. VII, die 10 maii 1807, concessa.

II. Permittitur tamen ut ubi exercitium XL Hor̃arum, iudice Rm̃o loci Ordinario, fieri nequeat prout ab Instructione Clementina exigitur, sit satis, ad effectum indulgentiarum et privilegii obtinendum, primo die sanctissimum Sacramentum, quacumque hora matutina, vel circa meridiem, publicae venerationi in ostensorio exponere, et perdurante ipso die et per diem alterum eiusmodi expositione, die tertio, meridie aut de sero, Idem deponere, quamvis noctu expositio interrumpatur.

III. Si aliquibus precibus vel exercitiis, quae a memoratis differant, sive publice sive privatim in ecclesiis vel oratoriis quibuslibet peragendis, eadem adnexa sunt indulgentiae ac privilegia quae sub n. I citantur, quomodocumque concessa fuerint, penitus abrogantur.

IV. Ubi continua habetur almi Sacramenti solemnis item in ostensorio expositio, saltem per mensem, etiamsi de nocte interrupta, plenariam christifideles, confessi ac s. Synaxi refecti, et ad mentem Summi Pontificis pie orantes, indulgentiam assequi valeant, semel tantum in singulis hebdomadis; septem autem annorum et totidem quadragenarum, in alia quacumque, corde saltem contrito, peragenda visitatione. Celebrantibus vero sacrosanctum Missae sacrificium in eadem ecclesia vel oratorio, privilegio altaris, in defuncti alicuius levamen, die quolibet gaudendi esto potestas.

V. Quotiescumque demum diverso modo provisum minime sit de aliqua indulgentia acquirenda, pro quavis alia venerabilis Eucharistiae palam expositae visitatione, tribuitur, quoties haec, corde saltem contrito, peragatur, indulgentia septem annorum totidemque quadragenarum.

VI. Omnes praedictae indulgentiae, per modum suffragii, animabus in Purgatorio degentibus, ad cuiuslibet christifidelis arbitrium, applicari possunt.

Praesenti in perpetuum valituro, absque ulla Brevis expeditione. Contrariis quibuscumque non obstantibus.

D. Card. Ferrata, *Secretarius.*

L. ✠ S.

† D. Archiep. Seleucien., *Adsessor S. O.*

S. CONGREGATIO RITUUM

I.

VERSALIEN.

DE BAPTISMO EXTRA ECCLESIAM COLLATO.

Rm̃us Dn̄us Episcopus Versaliensis sequentes quaestiones de administratione Baptismi a sacra Congregatione Sacramentorum ad sacrorum Rituum Congregationem transmissas pro opportuna solutione humillime proposuit:

I. An, in administratione Baptismi, quando imminet periculum mortis, post infusionem aquae, urgeat sub gravi Ritualis Romani praescriptum quoad unctionem Chrismatis, traditionem linteoli et cerei?

II. Quum in Versaliensi dioecesi et, uti fertur, nonnullis circumstantibus locis, obsoleverit usus addendi hos ritus in casu enunciato, nonne curandum est ut isti ritus stricte adimpleantur, et sacerdos in casu sanctum Chrisma, linteolum cereumque secum deferre atque adhibere debeat?

III. An, quando extra casum necessitatis, quum Ordinarius ob rationes ipsi expositas, licentiam concesserit administrandi domi Baptismum, urgeat praescriptio Ritualis explendi ritus unctionis Chrismatis et traditionis linteoli et cerei?

Et sacra eadem Congregatio, audito Commissionis Liturgicae suffragio, omnibus accurate perpensis, respondendum censuit:

Ad I et II. Standum Rituali Romano.

Ad III. Detur Decretum Bellunen. 17 ianuarii 1914.

Atque ita rescripsit die 23 ianuarii 1914.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

II.

DUBIA

de festo dedicationis et de octavis.

A sacra Rituum Congregatione, pro opportuna declaratione reverenter expostulatum est, nimirum.

I. An Festum anniversarium Dedicationis omnium ecclesiarum alicuius dioeceseos ita sit intelligendum, ut, ob enunciatum Festum, singulae ecclesiae suam propriam Dedicationem celebrent?

II. An reviviscant Octavae de iure vel ex privilegio concessae Festis a die 19 ad diem 23 decembris occurrentibus, quum ipsae deinceps a Festo Nativitatis D. N. I. C. haud amplius impediantur?

Et sacra eadem Congregatio, ad relationem subscripti Secretarii, omnibus mature perpensis, respondendum censuit:

Ad I. Affirmative: nempe ut in singulis ecclesiis consecratis agatur Festum Dedicationis propriae ecclesiae.

Ad II. Affirmative.

Atque ita rescripsit, die 12 februarii 1914.

Fr. S. Card. Martinelli, *Praefectus.*

L. ✠ S.

† Petrus La Fontaine, Ep. Charystien., *Secretarius.*

SACRA ROMANA ROTA

HELIOPOLITANA.

IURISPATRONATUS.

Pio Pp. X feliciter regnante, Pontificatus Dominationis Suae anno undecimo, RR. PP. DD. M. Lega, Decanus, Ponens, *Guilelmus Sebastianelli et Seraphinus Many, Auditores de turno, in causa* Heliopolitana – Iurispatronatus, *inter D.* Petrum Dib, *repraesentatum per legitimos procuratores adv. N. Ferrata et H. Benvignati, et Revmum D.* Ioannem Dib, *repraesentatum per legitimos procuratores adv. F. Solieri et T. Ambrosetti, die 22 novembris 1913, sequentem ediderunt definitivam sententiam.*

Cum Pius Pp. VII fel. rec. plura decrevisset pro instauranda ecclesiastica disciplina in monasteriis sive monachorum, sive monialium erectis in natione Maronitarum in Monte Libano, iussit quoque recognosci et firmari iura quae habebantur a patronis in monasteria iuripatronatus subiecta. Ad hoc habita est synodus in monasterio a S. Maria de *Loaisa,* in eoque edictum fuit sub die 28 octobris 1818, recognosci et ratum haberi iuspatronatus quod ad instantiam khoury (sacerdotis) Moussa Dib vindicabatur eodem decreto familiae Dib, in tria monasteria fundata in dioecesi Heliopolitana, scilicet primum in monasterium arabice nuncupatum *Saidet-el-Haklè;* alterum *Mastita,* tertium *Afs,* ita dicta, haec duo postrema, a locis in quibus erecta sunt.

Antiquius et praestantius est primum monasterium Saidet-el-Haklè a quo veluti dependent cetera, quare, primo nuncupato, et alia duo comprehendi intelliguntur.

Iurepatronatus concordes asserunt contendentes, eos tantum frui qui per masculinum sexum descendunt a quodam Dib qui sub initio anni 1700 vivebat in oppido *Dilepta* dioecesis Heliopolitanae; quare ab hoc stipite originem habere se asserunt qui hodierna actione iuspatronatus sibi vindicant.

Discordia autem in hoc est quia Petrus Dib qui actionem apud hunc S. O. ex commissione beatissimi Patris instauravit, contendit hunc Dib, stipitem suae familiae, tres masculos tantum genuisse, nempe: Salomonem, Heliam, Petrum; Salomonem autem obiisse absque filiis masculis; Petrum, sacerdotio auctum, coelibem semper fuisse; Heliam vero

quatuor filios masculos habuisse, scilicet Moysen, Ioannem, Genadios, et Petrum: ex his autem familiam Dib iurepatronatus gaudentem, tantum descendere.

Ex adverso, Ioannes Dib, in ius raptus penes Nos a Petro Dib, contendit Dib, stipitem familiae, non tres sed quatuor filios masculos habuisse, nempe, praeter tres ab adversario recensitos, quartum quoque, idest Ioannem, patrem Nicolai, qui genuisset Todros, Ioseph et Heliam, a quo per Heliam progeniti fuissent ii qui hodie in hoc iudicio conventi sunt, quasi extranei familiae Dib, utpote non provenientes a stipite Dib, sed a quodam Abou-Todros, cum ita nuncuparetur huius familiae stipes.

Hodierna quaestio videtur suam ducere primam originem ab instantia exhibita iam a mense decembri 1893 a sac. Gabriele Dib, patre Ioannis, hodie penes Nos in causam conventi.

De hoc supplici libello referebat S. Congr. Propagandae Fidei praeposita in litteris datis Delegato Apostolico pro Syria: tenorem autem libelli hunc fuisse describitur: nempe adducebantur « i titoli per dimostrare i « diritti di giuspatronato che la famiglia Dib ha sul convento di Saidet- « el-Haklè e sue dipendenze, ed aggiungeva che abusivamente continuava « a risiedervi il vescovo di Balbek, Mons. Mourad, per disposizione del « suo predecessore zio, Mons. Hagg, ora Patriarca. L'esponente conclu- « deva che fosse rettificata la nomina legittima del suo figlio sacerdote « Dib a superiore ed amministratore del detto convento e degli altri due « dipendenti da quello, e che si adottassero da questa S. C. analoghi « provvedimenti ».

Quum libellus Gabrielis Dib ad notitiam deductus fuerit Patriarchae, hic reposuit: eiusque responsionem Delegatus Syriae remisit S. Congregationi Propagandae Fidei, quae in litteris datis eidem Delegato die 2 augusti 1897, advertit: « Dall'esposizione del Dib e del Patriarca si « vede che non è chiamato in dubbio che alla famiglia Dib spetta in « verità il giuspatronato. Però Mons. Hagg nega che il sac. Gabriele « Dib, e perciò anche suo figlio Giovanni, appartengano alla discendenza « dei Dib ai quali spetta il giuspatronato »; et dein statuit: « A dirimere « pertanto tal questione di fatto, sarei di avviso di costituire all'uopo « un tribunale, composto del Delegato Apostolico, in qualità di presi- « dente, e di due assessori. Un tal tribunale dovrebbe definire la que- « stione *ad tramites iuris*, come fu fatto nel 1818 per la divisione dei « monasteri misti e per il riconoscimento dei diritti patronati ».

Delegatus Apostolicus litteris 14 septembris 1897, adprobavit propositum sacrae Congregationis, dirimendae nempe quaestionis per tribunal ad tramites iuris: quamobrem eadem S. C. dabat ad hoc facul-

tates, ita significatas litteris diei 1 octobris 1897, nempe: « Le do piena « facoltà di costituire a nome di questa S. C. il tribunale per dirimerla « (*praefatam quaestionem*) associandosi Ella per assessori quelli che cre- « derà più capaci ed adatti all'uopo ad esclusione dei Maroniti, come « Ella stessa osserva; potendo questi essere tacciati di parzialità. Il tri- « bunale così costituito per questo unico negozio, giudicherà a tramite « di diritto e di quanto Le scrissi nella mia precedente del 2 agosto p. p. « alla quale mi rimetto interamente ».

Sententia Delegati Apostolici prodiit die 15 iunii 1900, qua excepta est petitio sac. Gabrielis Dib: edictum est nempe in parte dispositiva: « Déclarons ... à la famille Dib à laquelle le Synode de *Loaise* a reconnu « le droit de patronage sur le couvent de Saidet-el-Haklè et ses dépen- « dences et que par conséquent le kh. Gabriel et sa famille ont les « mêmes droits et privilèges sur le susdit couvent et ses dépendences « que la famille de Mr Sander Dib ».

Actoris Patroni in suis animadversionibus referunt Alexandrum Dib ab hac sententia appellationem interposuisse ad S. Sedem, appellationem vero excipere noluisse Delegatum Apostolicum, quippe ipse nomine S. Sedis iudicaverat; unde Delegatum accusant ipsum ignorasse a delegato ad delegantem dari appellationem, prouti exploratissimi iuris est.

Verum in actis non habetur documentum factae appellationis: ex textu recursus dati ab ipso Alexandro Dib ad S. C. de Prop. Fide sub die 2 septembris 1900 potius desumitur in appellationis instantia non institisse recurrentem: hic enim narrat sub die 17 iulii 1900 ipsi sententiae exemplar fuisse denunciatum et remissum: examinatis vero rationibus ob quas ipsi eadem sententia videbatur iniusta, voluntatem appellandi significasse Delegato Apostolico, et concludit, quin mentionem faciat de appellatione, « pour tous ces motifs et tant d'autres » se in propositum devenisse supplicandi S. Sedem ut sententiae revisionem concederet. At sententiae revisio concessa non fuit ipsi Alexandro Dib, qui iterum ad S. Congregationem recurrit adversus sententiae confirmationem.

Quia in suis litteris, ad S. Congregationem datis, Delegatus loquitur de appellatione et de non simplici recursu, S. Congregatio litteris diei 3 maii 1901 reposuit appellationem exceptam non fuisse: sed revera non agi nisi de appellatione extraiudiciali seu de recursu patet ex datis; nam sententia edita est die 15 iunii et denunciata die 17 iulii 1900, posthac, die 2 septembris, habitus est recursus; quare non appellatio proprie dicta, sed recursus tunc tantum dari potuit.

Ast idem propositum impetendi sententiam Delegati Apostolici numquam dimiserunt eiusdem adversarii, quare hi sub die 21 aprilis 1911

supplicem libellum dederunt beatissimo Patri ut dignaretur rem committere H. S. O. et Sanctissimus annuit rescripto diei 5 maii 1911. Hodierna autem controversia sub sequentibus dubitandi formulis ita proponitur: I. *An constet de nullitate sententiae Delegati Apostolici in casu;* II. *An Gabriel Dib de quo in praefata sententia fuerit revera de gente Dib quae monasterium* Saidet-el-Haklè *et alia monasteria adnexa* Afs *et* Mastita *fundavit, ita ut ipse et alii de eius familia super his monasteriis iuspatronatus cum dicta gente* Dib *participare possit in casu.* Et quatenus negative ad secundum: III. *An patri Ioanni Dib, Gabrielis filio, aliisque de eius familia competat alia quacumque de legitima causa iuspatronatus in casu.*

Praeterea ad *factum quod attinet,* animadvertere praestat, a contendentibus documenta non exhiberi quae naturam doceant huius iurispatronatus in conventum Saidet-el-Haklè dictum, nempe an familiare seu gentilitium, agnatitium aut hereditarium sit: quomodo sit exercendum: et quibusnam activum ius aut passivum competat.

De aliis monasteriis Mastita et Afs nuncupatis quaestio non est, quia certe haec fundata sunt a familia Dib, sed censentur uti accessorium conventus principis Saidet-el-Haklè, a quo veluti mutuantur sua iura. Imo inter disputandum, dum ne videbatur quidem in dubitatione versari familiam Dib ex primigenia fundatione et dotatione sibi comparasse iuspatronatus, documentum ab ipso Petro Dib editum fuit, quod valde diversam originem huius patronatus fuisse perhibet.

Ioseph Assaf antistes qui, sede Heliopolitana vacante, vicarii munus gessit, ad instantiam Alexandri Kanaan Dib, avunculi Petri Dib, hodie penes Nos instantis, haec retulit: « La terre où est bâti le couvent de « Saidet-el-Haklè appartenait au khouri Assaf, fils du khouri Jean ». Dein narrat hunc filios et filias habuisse qui tamen omnes vitam monasticam amplexi sunt, et prosequitur: « Le plus âgé entre eux était le « periodeuta khouri Ioseph qui partit avec sa sœur Rafca à l'endroit « constitué en legs pieux par leur père. Et là ils ont fondé un couvent « sous le vocable de la Ste Vierge (*Saidet*) et l'on donne au dit couvent « le nom de Saidet-el-Haklè ». Quo anno fundatio facta sit non refert, sed narrat conventui propositos fuisse superiores de familia fundatoris usque dum is qui superior erat dicti conventus accitus fuit ad aliud monasterium administrandum, quare, uti docet testis: « Alors on a confié « la gestion des affaires du couvent Saidet-el-Haklè à l'un de ces moines « qui avait l'aptitude pour remplir cette fonction. Et les choses en « étaient restées là jusque à ce que Boutros, fils de Dib, dont la famille

« a porté le nom comme nom de famille, eut pris l'habit monacal au « couvent de Saidet-et-Haklè. Il a excellé dans l'administration de ce « couvent. Il a été supérieur du couvent de Saidet-el-Haklè dont il a « fort bien administré les affaires pendant un long espace de temps. « Puis il est mort. Il a eu comme successeur Moussa etc.... », et hic texit successionem superiorum prouti hodie retexit Petrus Dib.

Sed si fides huic relationi habenda est, nullus alius titulus vel ratio adfuisset iurispatronatus in familia Dib nisi commissa administratio in primis Petro Dib, qui cum sedulo rem commissam gereret, et bene conventus patrimonium administraverit, hoc forsan augere valuit, uti bonus paterfamilias praestare debet; sed videtur hac tantum de ratione eius nepotes administrationem successivo tempore fuisse adeptos.

Hodie in novissimo documento a Petro Dib allato, fundatio controversi conventus attribuitur familiae El Khazen.

Mens in hisce considerandis non est evertere ipsum patronatus ius quod sibi vindicant contendentes, eo magis quod in relatione facta a Ioanne Dib de suae familiae origine et iurepatronatus, quam relationem tamen reiecit uti falsam Petrus Dib, revera non fundatio huius monasterii attribuitur familiae Dib sed eius veluti dotatio. Praeterea synodus de Loaisa iuspatronatus familiae Dib vindicavit, idemque in dubium vocari non licet.

Ast in ipsa ratione facti inde infertur, nedum huius iuris ignorari certam originem, sed omnimode latere modum, ordinem quo exerceri debeat, et genus personarum quibus competat.

Cum tot et tantae incumbant tenebrae super ipso controverso iure, non est mirum si in tenebris delitescit legitima methodus qua usi patroni sint in praesentandis moderatoribus domorum conventualium, seu procuratoribus ad gerendam administrationem constitutis.

Sane uti se gessit khoury Ioseph Assaf, qui per quamdam delegationem facultatem administrandi hos conventus concessit et commisit Boutros Dib (quem contendentes, in hoc concordes, hodie exhibent uti primum procuratorem in conventu Saidet-el-Haklè constitutum in vim iurispatronatus) sibi confirmavit in suo munere successorem khoury Moussa, suum nepotem, cui iam anno 1779, actu quo se dimisit ab officio procuratoris, declaravit: « Nous cedons notre poste dans le dit couvent « à notre neveu Cas Moussa qui nous y remplacera ».

Hic Cas, seu khoury Moussa, vice sua, per testamentum diei 1 ianuarii 1826 haec mandat: « Mon oncle paternel, le khoury Boutros « m'a remis l'administration du couvent Saidet-el-Haklè et de celui de « Mastita et de leurs proprietés. Je remets à mon tour, étant sain de

« corps et d'esprit, cette administration à mon neveu (fils de mon frère) « Cas Boutros ».

Notatu dignum est testamentum fuisse manu exaratum sacerdotis Ioseph Assaf, cuius avus, uti relatum est, conventum fundaverat, ipse vero ita apponit suam subscriptionem. « Le khoury Joseph Assaf qui a « écrit ce testament, comme il a été enoncé ». Habitusne est eius interventus ut ratam haberet concessionem administrationis factae rev. khoury Boutros ?

Nihil affirmare licet quia desunt omnino documenta quae hanc hypothesim aut reddant probabilem aut excludant.

Praeteriri non debet documentum institutionis seu nominationis eiusdem khoury Boutros, quam concedere sibi vindicat Archiepiscopus Heliopolitanus per decretum 1 februarii 1826. Inquam *institutionis*, seu *nominationis*, nam animadverterunt Domini quod Archiepiscopus explicite sibi arrogat *nominationem*; dum res fuisset de *institutione*, si hic confirmasset nominationem factam. Nominationem vero sibi arrogare videtur Archiepiscopus, respuens cuiuscumque alterius intromissionem vel Patronorum, et in specie exclusio dirigi videtur adversus testamentarias dispositiones editas superiore mense ianuario eiusdem anni supra relatas. Ita enim conceptus est hic nominationis actus. « Comme l'administra- « tion des couvents des Religieux qui se trouvent dans notre diocèse « dépend de nous et que le mot d'ordre à y donner nous appartient, à « *nous seul*, nous avons jugé opportun de nommer notre fils Cas Bou- « tros Dib procureur du couvent, etc. ».

Proindeque in hoc Decreto non secus ac in aliis ab Ordinariis editis ante exortam hodiernam controversiam circa procuratorum nominationem, numquam sermo habetur de praesentatione, neque haec attenditur, quae procedere debuisset facta a patronis iuxta tabulas fundationis.

Ast non haberi in actis ullum documentum referens rationem praesentationis faciendae, iam adnotatum fuit; et gravius est - dixerunt Domini - neque in more fuisse patronis aliquam praesentationem facere, cum ageretur de deputando procuratore, saltem antequam lis moveretur.

Quandoquidem primus actus nominationis certum praeseferens iurispatronatus exercitium in forma iuris, continetur in nominatione facta per nonnullos de familia Dib, nempe Faddoul Eliam, Gennadium Dib, nominantes seu praesentantes Ioannem Dib in conventuum procuratorem: quae nominatio cum nacta sit contradictores, exorta est praesens controversia.

Alius actus habetur in quo patroni ius praesentandi exercent, quum nempe anno 1853, occasione mortis Petri Dib, superioris conventuum,

conveniunt in dando mandato Eliae Gennadios Dib, ut ipse eorum nomine superiorem eligat: at hoc documentum esse supposititium mordicus contendit Petrus Dib: quam vero fidem mereatur et faciat, Domini expendent inferius.

Denique maxime in ratione facti, Domini animadvertendum esse duxerunt, quod documenta hinc inde a partibus contendentibus prolata, paucis exceptis, non habent signa authenticitatis certae et incontroversae. Hae scripturae proinde recensenda sunt inter documenta privata quae per se non probant, nisi eorum authenticitas demonstretur, seu, uti in foro dicitur, sunt probationes probandae. Deficiente autem vel non invocata opera notariorum, publicorum officialium, ad comprobandam veritatem scripturae adhibita sunt, ut plurimum, privata sigilla cum subscriptione sigillum apponentis. Immo pluries requirere solitum fuit subscriptionem et sigillum excellentium personarum distinctum locum vel optimum nomen in populo habentium. Sed quorsum haec attestatio probat, petierunt Domini?

Reiffenstuel *de fid. Instrument.* num. 89-90, perpendens hanc speciem probationis, docet: « Scripturae seu instrumenta illa quae pro sui confir-« matione habent sigillum authenticum, faciunt plenam fidem. Ita tex. « n c. 2, h. t. ubi dicitur corruere instrumentum, si testes inscripti « decesserint, nisi per manum publicam seu notarium quempiam fuerit « confectum... Est autem hic notanda differentia inter sigillum authen-« ticum publicum et privatum. Nam instrumenta publica seu publico « sigillo munita, perpetuam habent firmitatem ad damnum et commodum « utriusque partis... At vero privata instrumenta seu privato sigillo « munita, valent quidem in praeiudicium illorum qui ea scripserunt, non « vero ad commodum eorum, nisi ab adversario fuerint approbata ».

Inde factum est ut in hodierno conflictu vicissim partes respuant documenta ab adversario allata eademque nihil valere contendant quippe non authentica. Neque facile negotium est inquisitionem instituere et recognitionem habere iudicialem de controversa authenticitate: siquidem ut plurimum agitur de actis privatis privato sigillo munitis et a privatis subscriptis, iisdemque a remoto tempore confectis: deesse proinde omnimode videntur elementa quibus innitatur iudicium de authenticitate. Hac certe de ratione, cum in audientia coram Me habita 7 augusti 1913 procurator Ioannis Dib adverso procuratori, et hic vicissim, exciperent authenticitatem documentorum exhibitorum, tamen procurator Ioannis Dib fieri recognitionem non institit: adversus autem procurator professus est se expresse substinere exceptiones factas, ast recognitionem non expostulare, peritiamque fieri eius non interesse, fassus est.

Tunc ex officio decreta est peritia circa documentum editum anno 1854 quo khoury Moussa Dib constituitur conventuum procurator et Cas Hanna Dib, Inspector.

De aliis nihil ex officio decernendum erat. Iisdem vero ille valor tribuetur quem merebuntur, omnibus pensatis rerum adiunctis et documentis absolute et relative comparatis. Videtur ita se gessisse, dixerunt Domini, synodus praecitata anno 1818 cum edixit, familiae Dib competere iuspatronatus, his perpensis: « Abbiamo esattamente esaminata « questa causa (oratoris khoury Moussa Dib) e constatato dai docu« menti che ci sono presentati e dalla fama pubblica e dall'uso con » tinuo... Inoltre ci presentò il nostro suddetto figlio l'atto di posses« sione della famiglia Dib del convento di Mastita fatto dal principe « Giuseppe ». Quamobrem Synodo suam sententiam non satis persuasissent scripta documenta nisi praesto fuisset et publica fama et usus continuus et actualis possessio.

Hanc regulam et nos praestituere debemus, Domini dixerunt, nostrae sententiae, cum scripta documenta certe non sufficiant. Forsan exhibita elementa probationum non erunt adeo perspicua et certa ut veritas omnimode et tute attingatur, ut contigit synodo Loazeni, quae affirmavit familiam Dib *a fundatione* conventus Saidet-el-Haklè iuspatronatus exercuisse, cum hodie e documentis hoc videtur erui et non inficiatur hodie eadem familia Dib, nonnisi progressu temporis, *aliis titulis* familiam istud esse assecutam. Sed inde seu ex eiusmodi argumentis cumulative sumptis ea desumitur certitudo moralis et relativa quae in eiusmodi negociis sufficiens est ad edendam sententiam quaestionis resolutivam.

Hisce prenotatis, modo ad dubiorum solutionem deveniendum est, quorum primum quaerit: *An constet de nullitate sententiae Delegati Apostolici in casu?* Et sententiam nullitatis vitio laborare contendunt procuratores Petri Dib:

a) quia non fuerunt citati ii quorum intererat sua iura coram iudicem tueri;

b) quia Delegatus Apostolicus solus sententiam pronunciavit, cum S. C. de Prop. Fide ei adiunxisset duos assessores;

c) quia ii qui adversabantur instantiae Ioannis Dib copiam non habuerunt sua documenta exhibendi, prout ius postulat, nec cognoscendi ea quae adversarius deduxerat.

Ad primum caput exceptionis quod attinet, Domini dixerunt, recolendum esse, defectum citationis reapse haberi substantialem etiam apud S. Rotam, quae solemne usque habuit nullum aliud vitium inducere

nullitatem in processibus, nisi hoc proveniat ex defectu citationis, mandati et iurisdictionis. Sane aliae nullitatis rationes haberi possunt, sed hae non attenduntur nisi adducatur lex specialis eam inducens, aut decretum, aut conventio legitima quae sub nullitatis conditione aliquid statuant.

Iamvero ex actis non patet quaenam forma citationis sit adhibita, seu an revera iudex in ius vocaverit omnes interesse habentes, sed in confesso est utrique parti et incontroversum habetur, fuisse citatum aut in personam aut *per edictum generale*, Alexandrum Dib, qui apud Delegationem Apostolicam se exhibuerat iurispatronatus assertorem et vindicatorem ex parte familiae Dib originem habentis ab Elia Dib. Quia Delegato Apostolico compertum erat, non omnes de hac familia adversari Ioanni Dib, inde ratus est Alexandrum Dib vel esse solum contradictorem ex altera parte, vel certe agere etiam nomine aliorum: quare admirationem suam significat, hunc nullo mandato procuratorio esse instructum, unde deducit ipsum solum esse contradictorem, et argumentum non obscure infert ex hoc silentio in favorem Ioannis Dib, cui et praesumpti adversarii favebant. Huic admirationi autem locus non fuisset si Delegatus Apostolicus citationem dedisset in solam personam Alexandri et non potius citasset omnes interesse habentes per consuetum edictum *generale*.

Sacra Rota autem in hac materia secuta est has regulas, nempe citationem non requiri ad validitatem iudicii si ista omittatur quando qui citari debuissent habent certam scientiam litis et hanc scientiam esse iudici perspectam, ex probabilibus indiciis et coniecturis dubitari non possit: ita in dec. 466, num. 73 et seq., part. XIX, tom. II. Recent. et c. Dunozet seniore, dec. 89, num. 5 et c. Ubaldo, dec. 450, num. 11 et dec. 685, num. 12, quae regula eo magis viget, si iam citatus is fuerit qui habetur aliorum praesumptus procurator: id eruitur ex dec. 357, num. 2, part. III. Recent. et in alia dec. inter Rec. nempe 19, num. 4-5, part. VIII, ubi firmatur regula, sufficere citationem expeditam adversus unum ex fratribus aut confratribus, cum hic habeat mandatum praesumptum.

In casu nostro autem cum controversia inter partes agitaretur cum non mediocri animorum aestu et quaestio esset annosa, iudex iure merito praesumpsit, Alexandrum agere nomine etiam aliorum contradicentium de familia, hos vero non haberi coniecit, cum eum mandato expresso instructum non vidit. Quocirca dixerunt Domini ad tramitem harum regularum et inspectis facti adiunctis nullitatem argui ex hoc capite certe non valere.

Neque ex altero capite inferri valet nullitas sententiae seu ex defectu iurisdictionis in Delegato Apostolico qui iudicare debuisset non uti iudex singularis, sed uti iudex collegialis.

Quippe S. Congregatio ei tribuens facultates mandavit eum procedere debere ad tramites iuris, et tribunal constitui iussit, deputatis duobus assessoribus. Revera dicendum esset inutile decretum et iussum constituendi tribunal, nisi delegans intendisset adiungere assessores, quasi iudices cum voto deliberativo. Siquidem Delegatus Apostolicus ex ipso iure communi recensetur inter iudices ordinarios.

Hanc conclusionem urget Petrus Dib, ut inferat sententiam nullitate laborare quia revera Delegatus solus sententiam tulit, eamdem suo nomine et solus subscribens.

Quam conclusionem probabili fundamento *iuris* niti, Domini rati sunt, infici non posse: tamen pati exceptionem, nempe Delegantem non dixisse assessores esse cum voto *deliberativo*, cum iudicio operam dare possent etiam cum voto *consultivo*. Et cum actus iam positus debeat uti validus haberi usque dum contrarium demonstretur evidenter, et hoc non evicerit contradictor, hinc etiam ex hoc reflexo principio standum esset pro valore sententiae: eo magis quod excludi absolute non potest ex actis Delegatum ita habuisse sibi significatam voluntatem Delegantis ut sufficeret assessores adhibere cum voto *consultivo*. - Sed necesse non est recurrere ad hanc indirectam quaestionis solutionem, cum in actis habeatur votum ab utroque assessore redditum, idemque conforme sit sententiae a Delegato pronunciatae, quam non ita pronunciasset praesumendus est, si adsessorum vota fuissent contraria.

Praeterea ipsa littera sententiae significat mentem fuisse Delegati obtemperare decreto S. Congr. et assessores assumere veluti iudices; testatur enim Delegatus Apostolicus, in exordio sententiae: « Nous avons « constitué un tribunal ecclésiastique à la fin d'examiner et juger le « litige en question ».

Quod tertio loco deducitur ad nullitatem sententiae asserendam, est multo infirmius argumentum. Conqueritur enim Alexander Dib in libello ad S. Congregationem de Prop. Fide dato die 2 septembris, et hodie instat Petrus Dib, sententiam non posse dici iudicialem seu vim non habere dirimendi quaestionem apud iudicem promotam, quia Alexander Dib conventus non obtinuit facultatem cognoscendi argumenta a suo adversario adducta, et hinc ea refutandi, novis quoque deductis instrumentis. Verum animadverterunt Domini, adversus hanc exceptionem in primis militare ipsam Delegati sententiam asserentem « après que les « deux parties nous ont déclaré par écrit qu'elles n'avaient plus de pièces

« à produire que celles déjà versées par elles au procès »; Alexander hoc negat perfracte, aiens: « Or nous n'avons pas du tout dit celà, ni « verbalement ni par écrit ». Quae negatio nedum fidem non meretur, cum contraria iudicis assertio tempore non suspecto in sententia facta, plenam pariat certitudinem: sed ista falsa assertio fidem detrahit eidem reo convento, dum protestatur se petiisse a iudice « de nous donner « connaissance des preuves de l'adversaire pour que nous sachions ce « qui nous est demandé et ce qu'il faut faire à ce sujet, puisque jusqu'ici « rien nous a été communiqué »; iudicem vero petitioni non respondisse. Ast saltem ex parte hoc non esse conforme veritati ipse Dib fatetur, qui paulo ante narravit: « La Délégation Apostolique nous a commu- « niqué seulement copie de la réfutation de notre susdit recueil », seu de probationibus a se productis. Sed quomodo hae refutantur totidem in facto consistentes nisi deductis contrariis attestationibus? Quare ex responsione adversarii iam ipse eius argumenta cognoscere poterat. Cum vero tota quaestio in sua periodo instructoria plures annos duraverit, uti refert ipse Alexander Dib, quis sibi persuadet interim adversarios ad invicem sua argumenta non cognovisse, potissimum quia agebatur de factis domesticis?

Praeterea quaestio iuris est utrum sustineatur iudicium in quo iudex documenta ab abversario exhibita alteri parti non denunciat; et concordi sententia Doctores respondent, uti docet Pellegrini (*Prax. civ.*, part. II, subsect. II) publicationem non esse de substantialibus iudicii, seu exinde, non facta publicatione naturam iudicii non violari, quia probationes et omnia documenta in genere exhibentur iudici ut veritatem cognoscat: adversae parti autem denunciantur ut se defendat, et hoc sensu publicatio dicitur de substantialibus processus: quare si pars petat publicationem probationum adversarum et haec denegatur, ius habet appellandi ad superiorem iudicem, et, nisi iudex inferior doceat se probabilibus rationibus publicationem denegasse, istam facere cogetur.

Sed, per se, negata publicatio non inducit nullitatem processus. Conf. c. *fraternitatis, 17, de test.*, et istam regulam inculcat Instructio Austriaca, §§ 164, 226 et 230. Quare hodie nullimode invocari potest exceptio nultitatis, cum hanc *quaestionem* non moverit per *incidentem* petitionem et per *appellationem*, Alexander Dib tempore utili, antequam deveniretur ad sententiam definitivam.

Si autem credatur huius assertioni, sibi nempe fuisse negatam notitiam omnium adversarum probationum, forsan iudex Delegatus ratus est ex iis quae iam didicerat reus conventus, satis potuisse suae defensioni consulere; noluisse vero exhibere singula adversa documenta cum

facile tunc novae attestationes obtineri poterant istis adversantes, in quarum tamen fide iudex parum confidere poterat.

Quare nullimode probata est nullitas sententiae Iudicis delegati quam proinde firmam et ratam haberi debere dixerunt Domini.

Commissio autem pontificia hoc nobis in mandatis dedit ut cognosceremus utrum haec, etsi valida probaretur, tamen rescindi deberet utpote minus iusta seu solidis probationibus non innixa. Discordia vero acris est circa qualitatem utrique litiganti tribuendam, cum uterque sibi vindicet commodam rei conventi conditionem in alterum respuens onus probandi.

Quaestio solvenda est in puncto *iuris*, cum in *facto* iam fuerit explicata. In iudicio apud Delegatum Apostolicum Ioannes Dib eiusque pater actores fuerunt: Alexander Dib, eiusque familia, conventi, seu rei partes egit. Has partes sibi arrogat hodie Petrus Dib, qui Alexandri eiusque familiae iura tuetur et vindicat, recolens regulam qui actor est in iudicio, adhuc actoris partes retinet in appellationis instantia.

Hanc regulam tradit De Luca, *de Iud.*, disc. 4, n. 54, et hanc ultro citroque admittit nostra iurisprudentia uti in Florentina coram Me die 5 maii 1913.

Sed diversus est casus noster, quia hodie non agitatur instantia *appellationis*, sed ex commissione pontificia fit iudicium *revisionis*. Praeterea Ioannes Dib fruitur re iudicata et possessione quam obtinuit in sequelam rei iudicatae. Unde ex hoc capite obtinet Ioannes Dib commodam possessoris conditionem et in hodiernum iudicium raptus fuit a Petro Dib, qui proinde in hac iudicii sede est actor.

Sed haec animadversio non conficit rem. Nam ulterius perpendi debet hodierna actione non agitari ordinariam instantiam sive primi sive secundi gradus: sed haberi iudicium *revisionis*, cum quaeratur an sententia Delegati Apostolici iusta fuerit eademque confirmanda, attentis quoque novis adductis probationibus. Quamobrem ad rem nostram non plurimum refert considerare quinam habeat hodie onus probandi, cum quaestio sit an sententia, attentis potissimum iuribus noviter deductis, iusta dicenda sit. Quare modo examinanda est sententia Delegati Apostolici, quae si probetur ius asseruisse quod revera competit Ioanni Dib, confirmanda est.

Hic iudex in primis perpendit versari extra controversiam iuspatronatus competere familiae Dib iuxta Decretum synodi de Loaisa, quaestionem vero esse an Ioannes Dib sit de hac familia.

Dein asserit in dubium vocari non posse ex adductis documentis, hoc cognomine nuncupatos fuisse avos Gabrielis et Ioannis Dib, iam

nonaginta et amplius abhinc annis; quare hoc cognomen posse dici familiare et ex hoc capite repelli non posse hanc familiam ab exercitio iurispatronatus. - Hanc considerationem iudicis omnimode oppugnare nisus est adversarius, sed denique concludere debuit, posse hoc concedi, quia revera in Monte Libano plures familiae hoc cognomine utuntur, quae tamen a familia Dib iurepatronatus aucta apprime distinctae sunt. Cognomen Dib non posse abiudicari familiae Ioannis Dib recognoscit etiam archiepiscopus Antonius El Khazen in litteris in novissimo summario editis a Petro Dib.

Quod attinet ad cognationem familiae Ioannis Dib cum familia Petri Dib, sententia Delegati invocavit pene innumera documenta, ubi membra utriusque familiae se interpellant arctioris cognationis nominibus, veluti avi, avunculi, consobrini. Ast opponunt adversarii Ioannis Dib hoc nihil probare, quia in Oriente, potissimum, hae appellationes non significant cognationem sanguinis sed amicitiam.

Verum haec animadversio vim non destruit contrarii argumenti, quia hae appellationes nedum usurpantur in litteris familiaritatem et amicitiam significantibus, sed etiam in contractibus et litteris cambii, ubi proprietas verborum rigide attendi solet, et accurate personae distinguuntur per cognomina et affinitatis aut cognationis gradum, ne subsit aequivocatio.

Praeterea cum Petrus Dib documenta referat quibus comprobare contendit iam a prima medietate superioris saeculi simultates inter duas familias fuisse excitatas, quia maiores Ioannis Dib iura e patronatu provenientia sibi arrogare ausi sunt, ad hoc sibi quoque attributo cognomine Dib, tales appellationes non possunt referri ad significationem amicitiae et benevolentiae, praecipue cum hae affirmare visae fuissent quod alii mordicus negabant. Hisce argumentis indirectis addenda sunt expressa testimonia, et in his potissimum locum tenet attestatio reddita die 21 octobris 1862 a Iacobo Hadï patre patriarchae Ioannis Hadï in his terminis: « Le fait que vos ascendents désignés dans votre lettre ont exercé ces « fonctions est notoire et vos parents ne le nient pas ». In litteris datis a patriarcha Ioanne Hadï die 4 iunii 1897, quas exhibet Petrus Dib, et has invocare licet in parte eius adversario favente, in hisce litteris, ita filius explicat patris attestationem: « Sauf le respect que nous devons à « notre père, nous ne voyons pas qu'il faille prendre cet écrit en con- « sidération et en former une preuve. C'est qu'en effet notre père n'ayant « pas eu à donner une réponse officielle n'avait pas cherché apporter « un témoignage exact et précis. Cependant il dit seulement... qu'ils « sont parents... Il se peut, que les parties plaidantes soient unies par

« une parenté d'alliance ou par une parenté antérieure à l'époque de « Dib, souche de la généalogie en question. Mais cette parenté ne per- « met pas à l'*actor* d'avoir part au droit de patronage ». Quare non diffitetur, revera duas familias esse cognatione sanguinis ex eodem stipite coniunctas, et hoc etiam hodie admittere non detrectant adversarii Ioannis Dib, sed perfracte negant, hunc eiusque familiam sibi arrogare posse iurapatronatus: quia, etsi admittatur hos esse cognatos, tamen eorum cognatio non originem deducit ab eo qui iurapatronatus acquisivit familiae Dib, quique iura tantum transmisit suis descendentibus, exclusis ceteris cognatis, seu exclusa in genere familia Ioannis Dib, quae in suis directis descendentibus non contineretur. Ita in terminis iuridicis, enuncianda est thesis ab adversariis Ioannis Dib proposita.

Verum in primis quaeri debent documenta quibus haec asserta patronatus in hisce terminis constitutio innitatur et sustentetur.

Ast quod spectat ad ipsum iuspatronatus, hoc, si attendatur attestatio Iosephi Assaf vicarii capitularis Heliopolitani annis 1858 ad 1861, a suis maioribus acquisitum fuisset per fundationem conventus Saidet-el-Haklè cuius administratio concessa fuisset sacerdoti Petri Dib (Cas Boutros). « Il a fort bien administré », narrat Ioseph Assaf in litteris datis Alexandro Kanaan Dib die 9 martii 1912, « les affaires pendant un long espace de « temps. Puis il est mort. Il a eu comme successeur son neveu, le khoury « Moussa... après lui Cas Boutros... neveu de Cas Boutros a pris la « succession de ce dernier. Mais ce khoury Moussa a été destitué; et « comme il n'y avait pas alors un prêtre célibataire de leurs parents « pour lui confier les fonctions de supérieur selon les lois ecclésiasti- « ques, il a fallu confier l'administration du couvent a votre père défunt... « il est resté dans ces fonctions pendant un certain temps », seu usque dum archiepiscopus Heliopolitanus renunciatus fuit Ioannes Hadï, dein patriarcha; qui cum in dioecesi non haberentur aedes episcopales, uti refert ipse Ioseph Assaf, in monasterio fixit suam commorationem, quam prosequutus est retinere eius hodiernus successor archiepiscopus Mourad, usque dum Gabriel eiusque filius Ioannes Dib non moverunt hodiernam litem, et possessionem administrationis monasterii nactus est Ioannes Dib, obtenta favorabili sententia in curia Delegati Apostolici.

Haec est historia et origo iurispatronatus in familia Dib, quam relationem veram esse affirmat Petrus Dib hodiernus contradictor Ioannis Dib.

In novissimo Summario exhibito a Petro Dib, habetur epistola in qua archiepiscopus Heliopolitanus Antonius El Khazen sub die 30 novembris 1852 haec scribit archiepiscopo Damasceno consobrino suo qui patro-

cinabatur causae Cas Hannae, avunculi Gabrielis Dib, sibi arrogantis iura controversi patronatus: « Vi rispondiamo ora mentre già vi abbiamo « fatto abbastanza sapere che non c'è luogo d'ingerirsi in questo affare. « Perchè se si doveva entrare officialmente nell'affare del convento di « Saidet-el-Haklè, il maggior diritto spetterebbe a Sua Beatitudine (Ioseph « El Khazen), perchè egli fu l'ultimo superiore ed è degli aventi diritto e « della discendenza del primitivo legatore ». Quare in hoc documento exhibito a Petro Dib, nova refertur origo controversi iurispatronatus alii familiae spectantis seu familiae El Khazen, cui asserit archiepiscopus « il maggior diritto spetterebbe » et hinc ad exclusionem familiae Dib. Ex his quae refert Ioannes Dib in documento quod repudiat eius adversarius Petrus Dib, origo eius patronatus in familia Dib haberet aliquod fundamentum in donationibus conventui factis, et forsan in aedificatione ecclesiae conventus Saidet-el-Haklè in qua potissimum adlaborasset Petrus Dib primus procurator ex hac familia electus.

Verum an hae donationes « legs pieux d'une vigne » dotationi accenseri possent, et an curae, labores, sollicitudines a Petro Dib in ecclesia aedificanda adhibitae comparari aedificationi valeant, aeque dubium est, adeo ut inde, etsi documentum esset incontroversum, patronatus titulus certus erui non posset.

Synodus de Loaisa refert fuisse exhibita documenta fundationis, sed non distinguit an haec documenta se referant ad duos posteriores conventus: haec documenta vero non fuisse ex sese sufficientia comprobatur, quia synodus appellat quoque ad famam publicam et usum.

Quamobrem ex dictis fluere dixerunt Domini, certum argumentum desumi non posse nisi ex usu seu praescriptione: quid vero familia Dib per praescriptionem et usum consecuta sit, ex ipso communi iure mensurandum esse: Reiff., *De iurep.*, n. 15. - Praescriptio in hac materia non secus ac in aliis potissimum innititur in possessione seu quasi-possessione iuris: quia uti habet regula tertia in VI, « sine possessione prae- « scriptio non currit ». Et de hac tantummodo inquirendum est, cum in casu iam tempus plus quam centenarium decucurrerit ex quo familia Dib hoc iure utitur; quare titulus non est exhibendus et praesumitur melior titulus de mundo, uti firmant decis. 630, n. 31, part. XIX, tom. II; decis. 90, n. 14, part. XII; decis. 290, n. 12, part. XVIII, tom. I. Recent, et cum communi docet Reiff., *De iurepat.*, n. 15 et Pirhing, eodem tit., n. 118.

Exinde multo minus de bona fide quaerere debemus quae praesumitur multo facilius quam titulus, decis. 181, n. 2. part. II Recent.: quasi possessio autem versari debet circa ius quod praescribitur, iuxta affa-

tum « tantum praescriptum, quantum possessum ». Ius autem patronatus potissimum consistit in iure praesentandi, uti cum communi tradit Reiff. h. t. n. 3, et in themate firmat synodus de Loaisa; et iurisprudentia N. O. semper tenuit, iuspatronatus probari nedum ex instrumentis sed etiam ex subsecutis praesentationibus effectui mandatis, unde nascitur praescriptio; dec. 169, n. 16, part. XVIII Recent.

In specie hinc se offert elegans quaestio. Ex mole documentorum congesta in Summariis, de praesentationibus factis ad normam iuris, ne verbum quidem. Inquam ad normam iuris, seu utrum ad praesentationes faciendas concurrerint aut certa familia, aut plures familiae, aut certae personae hoc ius exercentes. Habentur utique duo documenta. Primum consistit in mandato facto Eliae Gennadios Dib ab iis qui utramque lineam repraesentabant, ut eorum nomine hic Elias Dib praesentaret conventus procuratorem. Sed et adversus hoc documentum mota est a Petro Dib exceptio falsitatis, quia tum sententia Delegati Apostolici, tum vota assessorum referunt hoc mandatum ad tempus mortis khoury Moussa I, defuncti sub anno 1826: et e contra documentum hodie ad acta exhibitum habet datam 22 octobris 1852. Quare infert adversarius, qui documentum antea confixit non cognoscebat testamentum quo hic Moussa Dib constituit: « Je remets à mon tour cette « administration (quam ipse testamento a suo avo receperat) à mon « neveu Cas Boutros ». Et hic de facto ab Archiepiscopo recepit administrationem.

Verum assessores in suo voto hoc documentum vocant authenticum: quare Ioannes Dib errorem tribuit iudicibus qui in exaranda decisione nomen Moussa posuerunt pro Boutros.

Explicatio videtur omnino probabilis, si admittamus Delegatum Apostolicum antea expostulasse votum assessorum et ex eorum voto in sententiam irrepsisse errorem. In summa, exceptio falsitatis non ea est ut destruat vim controversi documenti, sed certe extenuat, nec parum, attentis locorum adiunctis et pluribus aliis similibus exceptionibus ex utraque parte obiectis, quae omni fundamento carere dicendae non sunt.

Alterum documentum est in praesentatione Ioannis Dib quam homines de utraque familia sub anno 1890 faciunt. Sed postea contigit hanc praesentationem retractari, et dein retractari retractationem, hanc vero falso documento contineri, contendit adversarius Petrus Dib. Quid inde consequitur? Cuinam fides habenda est? Quia retractata est praesentatio, allegata ignorantia quaestionis seu facti: sane haec allegatio est parum probabilis, quippe, quamvis praesentans moraretur in Aegypto,

longe ab oppido *Delepta*, tamen quaestio est in hac familia perantiqua et ardens; unde male praesumitur ignorantia. Quum vero postea habita sit palynodia et palynodiae palynodia, patet in themate parum fidendum esse documentis et standum esse factis certis.

Atqui praesentatio est factum incontroversum; ignorantia quaestionis allegata non est admodum probabilis ex dictis. Quocirca in puncto iuris dixerunt Domini ad effectum praescriptionis vel nullas recenseri praesentationes factas, vel acceptari has duas recensitas faventes Ioanni Dib. Iamvero si non certam probationem, aliquod adminiculum, seu indicium istas praeseferre negandum non videtur, et hinc, ex parte, coniecturae et indicia favent Ioanni Dib.

Eius adversarius Petrus invocat diuturnum factum seu-possessionem plusquam centenariam iurispatronatus, quo usi sunt eius avi absque contradictione usque ad mortem procuratoris Cas Boutros sub anno 1653.

Sed res est de iurepatronato *passivo* et non *activo* quod consistit in praesentatione, quodque est veluti substantia huius iuris. Namque dum Ioannes unum et alterum adducit documentum secutae praesentationis, Petrus ne unum quidem exhibet, impugnans uti falsa et supposititia documenta ab adversa parte deducta. Ius autem patronatus passivum a maioribus Petri Dib possessum, non sinit inferre ius activum nonnisi a maioribus ipsius Petri fuisse exercitum, ad exclusionem hominum alterius familiae Dib; uti consideratur in dec. 49, n. 18, part. IV, tom. II Recent. nempe iuspatronatum passivum et ius praesentandi seu activum ratione ita distingui ut unum aliud non determinet; tamen aliquando seu quando verba fundationis non obstant, fieri illationem a vocatione activa ad passivam, quia, quod minus est, seu passivum, continetur in maiori, seu activo. Decis. cit. 49, n. 19, sed uti patet ex ratione adducta, ex iure passivo non potest inferri activum, decis. 361, n. 20, part. IV, tom. II, et decis. 84, n. 2, part. IV, tom. II, Rec.

Ad hoc advertendum esse Domini dixerunt, synodum de Loaisa adiudicasse iuspatronatus activum familiae Dib, seu « di presentare « all'Ordinario le persone idonee alle quali si può affidare l'amministra- « zione di questi conventi », quare de iure passivo in familia Dib ne mentionem quidem facit cum loquatur tantum « di persone idonee ».

Sed deficientibus documentis aut cum non constet de secutis praesentationibus, ius patronatus probari potest etiam per publicam famam; uti stabiliunt decis. 149, n. 6, part. XVIII, n. 1 et decis. 530, num. 6, part. IV, tom. III, Rec.

Hanc invocant homines de familia Petri Dib, adductis potissimum attestationibus; quam famam coniunctam cum possessione iuris passivi patronatus, sufficere ad idem comprobandum tenet iurisprudentia H. S. Ordinis in dec. innumeris, veluti in decis. 235, n. 2, part. II, et et decis. 299, n. 11, part. XVI, Rec.

Verum fama non assistit tantum familiae Petri Dib: sed etiam familiae Ioannis, ut comprobat sententia Delegati Apostolici; et testes ab eo deducti sive sint de scientia, sive sint incolae loci *Delepta*, sive sint alienigenae, quippe sunt personae graves et in dignitate constitutae, fidem faciunt.

Ast non solum famam sibi invocat Ioannes Dib, sed etiam factum, quod ipsum ius passivum docet non a solis hominibus familiae Petri fuisse possessum. Et revera hoc confirmant patroni Petri Dib per historiam P. Goudard S. I. in qua tamen historia pag. 204 haec leguntur: « On trouve au couvent de Saidet-el-Haklè une vingtaine de religieuses « sous la sage direction du père Jean Dib, un descendant des anciens « fondateurs ». Cum igitur certo non constat quisnam fuerit monasterii fundator, inutile prorsus est quaestionem instituere hos vel illos directe a fundatore descendere, ex eo praesertim quia impossibile est in Libano exigere alberum genealogicam quae solidis fulciatur documentis.

Facta tamen praecipua indicare censuerunt heic Domini, animadvertentes facta non esse singillatim, sed coniunctim consideranda, quia singula quae non probant, coniuncta iuvant.

1) Quinque patriarchae, plures episcopi et revmus Ioseph Rizk (qui supremum diem obiit anno 1850, aetatis suae anno 80) terminis non dubiis testificantur, Gabrielem quoque iuspatronatus habere super monasterio Saidet-el-Haklè.

Et nihil probant quae adversus haec testimonia, sive in genere, sive in specie, scribunt patroni Petri in suis animadversionibus. Inauditum enim in iure est, fidem denegandam esse authenticis epistolis et attestationibus, sive quia eorum auctores non sunt dioecesis Heliopolitanae, sive quia in iudicio non confirmarunt iureiurando quae scriptis tradiderunt.

2) Die 17 ianuarii 1827 Cas Boutros Dib (ex parte Petri) offert Ioanni Dib (Cas Hanna e familia Gabrielis) officium superioris super monasterio Saidet-el-Haklè. An Cas Anna officium acceptaverit vel recusaverit et qua de causa nescimus. Certum hoc est, anno 1841 ipse erat superior conventus Mastitae, ad monasterium Saidet-el-Haklè proprietatis iure pertinentis, uti patet ex epistola patriarchae Iosephi Habeyche 17 augusti 1841.

3) E vivis sublato die 12 octobris 1855 Petro Dib (non Moyse uti per errorem scribit Duval), superiori conventus Saidet-el-Haklè, archiepiscopus Heliopolitanus Antonius El Khazen, qui interfuit Concilio de Loaisa anno 1818, quique recognovit iuspatronatus familiae Dib, certus fit de statu praefati conventus a Cas Hanna, cui reposuit: « Pour ce qui « est du dit couvent, nous laissons toute chose en son état jusqu'à « l'arrivée du patriarche en ces lieux ». Interim discordia enata fuit inter ascendentes Petri et ascendentes Ioannis circa designationem novi superioris in monasterio Saidet-el-Haklè: « Le désaccord est entre « toute notre famille, la maison Dib du village de ***Delepta***, car nous « tous nous sommes d'une seule et même souche, d'un seul et même « ascendant, qui a nom Dib ». Ac die 22 octobris 1853, per conventum, subscriptum a tribus de familia Ioannis et a quatuor de familia Petri, necnon a tribus testibus obsignatum, mandatum fuit communi patrueli Eliae, filio Gennadios Dib, ut superiorem quem vellet eligeret. At acta non indicant causam ob quam compromissum exsecutioni non fuerit demandatum. Hinc primitus praefatus archiepiscopus El Khazen die 12 augusti 1854, vocat ad se Cas Hanna et Moussa ex utraque familia, « parce que les affaires du couvent de Saidet-el-Haklè sont en souf- « france soit en spirituel soit en temporel ». Deinde idem archiepiscopus una cum patriarcha Iosepho El Khazen mandant duobus sacerdotibus Iosepho Hagi El Khazen, nepoti patriarchae, et Kahn Bey El Khazen, ut animos dissidentes in concordiam reducerent, et res composita tandem fuit in monasterio *Saedat et Besciara a Zuk* iuxta modum quem indicaverat patriarcha in sua epistola 21 augusti 1854. Decisum nempe est, utraque parte consentiente, « che i tre conventi suddetti ed il loro « patronaggio su di essi è di un modo eguale tra loro senza distin- « zione come appresso, cioè che il P. Giovanni (Cas Hanna superior « Mastitae) e D. Moussa suddetti superiori del convento di Saidet-el- « Haklè siano compagni nell'amministrazione, e che D. Arsenios (nepos « Cas Hanna) stia al posto di suo zio, superiore nel convento di Saidet- « el-Haklè ». Hunc novum conventum approbaverunt patriarcha et episcopus Heliopolitanus, qui iussu eiusdem patriarchae decretum edidit nominationis die 15 septembris 1854, in quo legitur: « Nous constituons « notre fils le khoury Moussa Dib comme procureur du couvent de « Saidet-el-Haklè et des fondations qui en dépendent. En outre nous « constituons avec lui comme Inspecteur sur le dit couvent notre fils « Cas Hanna Dib, son consocié par la délibération et l'administration « dans les affaires du dit couvent et ce qui concerne sa prospérité; et « il ne fera rien de cela sans son avis ».

Neque esse dicendum, censuerunt Domini, cum patronis Petri, insuetum non esse ut, deficientibus habilibus administratoribus, ex parte eorum qui iurepatronatus passivo gaudent, nominentur extranei. Etenim ex una parte Cas Hanna inspector dicendus est fuisse nominatus, quia monasteriorum passivus quoque erat patronus; ex altera Moussa dici non potest imperitus et inhabilis administrator: haec enim scribebat die 19 septembris 1854 Antonius El Khazen episcopus Heliopolitanus ad moniales monasterii Saidet-el-Haklè: « Nous avons institué le khoury « Moussa Dib procureur du susdit couvent, et cela après avoir pris des « informations sur sa capacité pour ce poste ». Quod si in hac epistola aut ordinatione episcopus mentionem non facit de inspectore Cas Hanna, hoc contigit forsan quia Moussa tantum hac commendatione egebat, vel alia de causa: quae certe valorem non detrahit documento nominationis eiusdem Cas Hanna, de qua tamen inferius redibit sermo.

4) Cas Hanna, infirmitate laborans, coram Moussa, Gabriele, Arsenios atque egregio viro Sciek Dahas Anton Dahdah, tradit Kanaan Dib (avo Petri) summam 60 scutatorum pro exstruenda machina hydraulica (pozzo artesiano) in quodam agro conventus Mastitae, cum conditione quod « se la Provvidenza salva P. Johanna (Cas Hanna), egli stesso « amministra la costruzione della naura (pozzo artesiano) dovuta alla « sua sorveglianza. Ma se la Provvidenza raccoglie P. Johanna, domanda « questo dalle coscienze di P. Gabriele (ex parte Ioannis) e di Kanaan « (ex parte Petri) la costruzione della naura ». Ex quibus evidens est: *a*) Kanaan et Gabrielem non fuisse nominatos ab inspectore Cas Hanna tamquam fabros machinae, nec designatos tamquam redemptores (appaltatori, impresari) eiusdem machinae, prouti scribunt defensores Petri in prima defensione; *b*) Gabriel et Kanaan Dib patroni utriusque familiae, si e vivis sublatus fuisset Cas Hanna, illam curam et vigilantiam adhibere debebant, quam ipse Cas Hanna si vixisset adhibuisset.

5) Cum anno 1852 Kanaan Dib, Petri avus, lapidem posuisset in ecclesia monasterii ad Afs, subiecta patronatui, absque consensu et auctoritate patronorum alterius familiae, Arsenius Dib consobrinus Gabrielis a conventu Mastitae in alterum de Afs a patriarcha Petro-Paulo Mossaad translatus, die dominica publice lapidem submovit, nemine reclamante. Haec adnotata voluerunt Domini inter alia quae omittere censuerunt uti superflua, quia satis clare ostendere rati sunt Gabrielem et suos patronatum exercuisse.

Tantummodo nonnulla adnotarunt, praeter iam relata, quoad decretum quo Antonius El Khazen, archiepiscopus Heliopolitanus die 15 septembris 1854 instituit khoury Moussa Dib procuratorem conventus de

Saidet-el-Haklè, idemque una simul constituit Ioannem Dib, de familia Ioannis Dib, inspectorem in his terminis: « Avec lui sur le dit couvent, « et coassocié avec lui dans la délibération et l'administration des affaires « du couvent... Pareillement ils doivent diriger tous leurs efforts à ce « que la conduite des religieuses soit conforme à la règle, etc. ». Quare nomen inspectoris significat fuisse Ioanni Dib commissam administrationem conventus quamvis non ipsi soli, sed una cum Moussa Dib. Ast clarius id deducitur ex contextu quo dicitur, hunc constitui socium administrationis de qua unus et alter respondere debet, et de ea rationem redderent archiepiscopo, tam Moussa quam Ioannes Dib. Quare habetur diversitas nominis, non officii, seu auctoritatis, et hac ratione composita tunc est quaestio.

Qua de quaestione, hisce postremis diebus, edita sunt duo documenta, subscripta ab hoc archiepiscopo Antonio El Khazen, quorum primum datum mense decembris 1850 publice denunciatum ad refutandam petitionem familiae Ioannis Dib, tunc etiam sibi arrogantis hoc iuspatronatus; siquidem « leur prétention est contraire à la verité ».

Alterum die 30 novembris 1852 subscriptum, quo in familiaribus litteris reiicitur instantia familiae Cas Hannae seu Ioannis Dib, circa controversum iuspatronatus.

E contra dixerunt Domini adverti debere eumdem archiepiscopum mense septembri 1854 instituere hunc Cas Hanna inspectorem conventus; at si nullum habebat ius, quomodo ei attribuitur hoc mandatum quod esse vere administrativum demonstratum est?

Hinc non est abs re considerare et coniicere, quod hic Cas Hanna eiusque parentes tot et tanta deduxerint monumenta rationum, ut ab animo archiepiscopi removerint pristinam persuasionem.

Quod si ex adverso advertatur, propositum in animo archiepiscopi fuisse conferre non procurationem sed inspectionem, quia sciebat hanc non esse controversam sed controverti procurationem, responderi debet, archiepiscopum talia verba adhibuisse in conferenda inspectione ut haec contineat veram administrandi facultatem, limitatam tantummodo a deliberatione habenda in hisce negotiis cum procuratore Moussa.

Praeterea tales et tantae motae sunt exceptiones contra haec documenta, tum circa tempus exhibitionis, tum quoad eorum substantiam et formam, quas difficultates invicte adversarii superare non valuerunt, ut haec documenta certe non sint omni exceptione maiora et in his fundari nullimode potest decisio.

Quamobrem ne unum quidem argumentum univocum et certum, deducit Petrus Dib ad excludendam instantiam Ioannis Dib, et dum

probat se suamque familiam hoc iure frui, aliam a jure excludere non valet.

Ioannes Dib autem multa et solida congerit argumenta, quod si ex his nullum haberi potest uti probatio plena, tamen simul iuncta et perpensa pariunt moralem certitudinem: decis. 139, n. 17, part. XVII, recent.

Ultimo loco adverterunt Domini quod cum Cas Boutros Dib iuxta assertionem Petri Dib, sit primus iurispatronatus possessor, et hic uxorem et filios non habuerit, ergo eius collaterales ad huiusmodi successionem vocandi erant, et revera synodus de Loaisa loquitur in genere de familia Dib. Hisce admissis, facilis aperitur aditus etiam familiae Ioannis Dib, quae cum pro se habeat iam recensitas probationes et coniecturas, hinc iure merito in sententia Delegati Apostolici ad partecipandum hoc ius admissa fuit.

Hisce igitur omnibus attentis et consideratis, Nos Auditores de turno pro tribunali sedentes, et solum Deum prae oculis habentes, Christi nomine invocato, dicimus, declaramus et definitive sententiamus, propositis Dubiis respondentes: Ad I *Negative;* ad II *Affirmative, abstractione facta a titulo fundationis, uti explicatur in decisione;* ad III denique, *Provisum in secundo:* expensas vero iudiciales declaramus compensatas inter partes, et pro compensatis haberi mandamus; harum vero liquationem, non exclusis honorariis advocatorum, Nobis reservamus, eamdemque perficiendam committimus Rmo Domino Ponenti.

Ita pronunciamus, mandantes Ordinariis locorum et ministris tribunalium ad quos spectat ut exsecutioni mandent hanc nostram definitivam sententiam et adversus reluctantes procedant ad normam sacrorum Canonum et praesertim cap. 3, sess. XXV, *de reform.* Conc. Trid., iis adhibitis exsecutivis et coërcitivis mediis quae magis efficacia et opportuna pro rerum adiunctis exstitura sint.

Romae, in sede Tribunalis S. R. Rotae, die 22 novembris 1913.

M. Lega, Decanus, *Ponens.*
G. Sebastianelli.
S. Many.

L. ✠ S.

Ex Cancellaria, die 9 ianuarii 1913.
T. Tani, *Notarius.*

SECRETARIA STATUS

EPISTOLAE.

I.

AD R. D. P. BELLINUM CARRARA, S. I., QUI OPUSCULUM DE QUAESTIONE GALILEIANA BEATISSIMO PATRI, TAMQUAM FILIALIS DEVOTIONIS OBSEQUIUM, EXHIBUIT.

Reverendo Padre,

Sebbene altri e valenti critici abbiano già preso le giuste difese della Chiesa nella celebre questione Galileiana, è tuttavia da ritenersi sommamente opportuna la monografia colla quale la S. V. ha voluto ritornare sullo spinoso argomento. Ella lo esamina sotto il punto di vista storico; e le prove che adduce a favore della sua tesi sono certamente tali, che, se da una parte fanno vedere la Chiesa gelosa custode di quel sacro deposito che le è stato affidato nei libri santi, la mostrano dall'altra, quale è in realtà e quale è sempre stata, sincera e prudente amica del vero.

È questo il pensiero che si degnava aprirmi il Santo Padre quando mi dava l'incarico di parteciparle l'apostolica benedizione e di esprimerle gli augusti Suoi ringraziamenti per l'esemplare di detta monografia inviatogli in devoto omaggio; ed io nell'eseguirlo, profitto volentieri dell'incontro per significarle, insieme alle mie congratulazioni, i sensi della mia gratitudine e per professarmi con distinta stima

di Vostra Reverenza

Dal Vaticano, li 6 dicembre 1913.

Affmo nel Signore

R. Card. Merry del Val.

II.

AD ANDREAM CARD. FERRARI, MEDIOLANENSIUM ARCHIEPISCOPUM, DE SYNODO DIOECESANA PROXIME CELEBRANDA.

Emo e Rmo Signor Mio Ossmo.

Rispondendo alla pregiata lettera che Vostra Eminenza m'inviava in data del 14 c. m. ho il piacere di parteciparle che il Santo Padre accompagna fin da oggi con i migliori auguri il Sinodo che la medesima E. V. ha in animo di celebrare tra breve. Lodevolissimo è certo il proposito di occuparsi in esso in modo speciale della santissima Eucaristia, a fine di ridestare in tutti e sempre più la fede e l'amore di Gesù in Sacramento. Ma non può certamente sfuggire alla penetrazione dell'E. V. quanto a tal fine giovi la parola sacerdotale calda di zelo ed avvalorata dall'esempio di una vita eucaristica. Il clero pertanto, la sua sana cultura, l'ossequio da esso dovuto all'autorità, la sua vita esemplare, l'esercizio diligente del sacro ministero, ecco quanto desidera Sua Santità che, unitamente alla santissima Eucaristia, tenga il posto d'onore tra i lavori del futuro Sinodo milanese. E affinchè questo desiderio, che è pure desiderio vivissimo dell'E. V., si compia col maggior frutto possibile, l'augusto Pontefice invia alla medesima E. V., a quanti interverranno al Sinodo ed ai fedeli tutti di cotesta archidiocesi l'apostolica benedizione, quale auspicio delle celesti grazie.

Le bacio umilissimamente le mani e con sensi di profonda venerazione passo volentieri a raffermarmi

di Vostra Eminenza

Roma, 28 gennaio 1914.

umilmo devmo Servitor vero
R. Card. Merry del Val.

III.

AD PERILLUSTREM VIRUM RENATUM BAZIN, SODALEM ACADEMIAE GALLICAE, QUI TAMQUAM DEVOTIONIS OBSEQUIUM EXEMPLAR ORATIONIS AB EODEM HABITAE DE PRAEMIIS, VULGO « PRIX DE VERTU », A PRAEFATA ACADEMIA ADIUDICATIS, BEATISSIMO PATRI REVERENTER EXHIBUIT.

Monsieur,

Le Saint Père le Pape Pie X, paternellement touché de l'hommage de votre discours sur les Prix de Vertu, décernés par l'Académie Française en 1913, me charge de vous exprimer ses remercîments et ses félicitations.

Le Souverain Pontife applaudit à la noble et chrétienne pensée que vous avez eue de faire remonter à sa source l'amour des hommes les uns pour les autres et de placer à cette hauteur la cause dernière des saintes énergies qui font les âmes rédemptrices. Comme vous le dites en votre beau langage, ces âmes ont subi l'influence du baptême de la France et elles ont laissé transparaître l'image, nette ou effacée, du Maître qui apporta à la terre la charit , et auquel vous avez rendu oyeusement hommage devant cette assemblée d'élite.

Le Saint Père est heureux de vous féliciter d'illuminer et de fortifier votre beau talent par l'esprit chrétien, caractère fondamental de votre grand siècle littéraire, marque glorieuse des lettres françaises à leur apogée, puisque l'humanité vue dans Jésus-Christ et par Jésus-Christ est l'un des traits profonds de la littérature immortalisée par Bossuet, Fénelon, Corneille et Racine.

Une fois de plus vous avez démontré que l'esprit religieux se concilie parfaitement avec le sentiment le plus vif et le plus délicat des lettres et des arts; une fois de plus vous avez atteint le but assigné à l'illustre Compagnie: « rendre la langue française capable de la plus haute éloquence ».

Avec mes remercîments pour l'exemplaire du même Discours que vous avez eu la gracieuseté de me faire remettre, je vous prie d'agréer, Monsieur, l'assurance de mes sentiments tout dévoués en Notre Seigneur.

Rome, le 29 janvier 1914.

R. Card. Merry del Val.

DIARIUM ROMANAE CURIAE

SEGRETERIA DI STATO.

NOMINE.

Con Biglietti della Segreteria di Stato il Santo Padre si è degnato di nominare:

5 febbraio 1914. — Il rev. D. Ubaldo Mannucci, *Consultore del supremo Tribunale della Segnatura Apostolica.*

9 febbraio. — L'Emo signor cardinale Basilio Pompilj, *Protettore del pio Istituto delle Figlie della divina Pastora di Siviglia.*

10 febbraio. — L'Emo signor cardinale Francesco di Paola Cassetta, *Prefetto della sacra Congregazione del Concilio.*

11 febbraio. — L'Emo signor cardinale Basilio Pompilj, *Protettore delle Suore di Carità Figlie di Nostra Signora al monte Calvario.*

12 febbraio. — L'Emo signor cardinale Domenico Ferrata, *Protettore dell'Arciconfraternita dell'Orazione e Morte, detta della Buona Morte.*

13 febbraio. — L'Emo signor cardinale Benedetto Lorenzelli, *Prefetto della sacra Congregazione degli Studi.*

— L'Emo signor cardinale Gaetano De Lai, *Protettore dell'Istituto delle Religiose di sant'Andrea di Tournai.*

15 febbraio. — L'Emo signor cardinale Vincenzo Vannutelli, *Protettore delle Suore Crocifisse Adoratrici di Gesù sacramentato.*

17 febbraio. — I revmi padri Don Benedetto Lopez, procuratore generale della Congregazione Cassinese della primitiva Osservanza; Giuseppe Antonio da san Giovanni in Persiceto, postulatore generale dei Cappuccini; Camillo Butti, procuratore generale dei Romitani di sant'Agostino; e Carlo Thèvenon, degli Oblati di Maria immacolata, *Consultori della sacra Congregazione dei Sacramenti.*

18 febbraio. — L'Emo signor cardinale Francesco di Paola Cassetta, *Protettore della Congregazione dei Frati Bigi della Carità, e della Congregazione delle Suore Bigie Elisabettine.*

19 febbraio. — L'Emo signor cardinale Domenico Ferrata, *Protettore della Congregazione della Madre di Dio, di Kain-lez-Tournai (Belgio).*

20 febbraio. — L'Emo signor cardinale Antonio Vico, *Protettore delle Suore ospitaliere del sacro Cuore di Gesù, di Ciemposuelos.*

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di nominare:

Protonotario Apostolico ad instar participantium:

12 febbraio 1914. — Mons. Luigi Fiacchi, prima dignità del capitolo metropolitano di Ferrara.

Prelati Domestici di S. S.:

30 gennaio 1914. — Mons. Martino Howlett, dell'archidiocesi di Westminster.

— Mons. Ernesto Seydl, parroco della Corte I. e R. di Vienna.

1 febbraio. — Mons. Giovanni Veronesi, canonico onorario della cattedrale di Vicenza.

— Mons. Leonardo Sbuelz, dell'archidiocesi di Udine.

5 febbraio. — Mons. Pacifico Massella, nuovo segretario delle lettere latine.

Con Biglietti della Segreteria di Stato, il Santo Padre si è degnato di nominare:

Camerieri Segreti soprannumerarii di S. S.:

27 dicembre 1913. — Mons. Carlo Brown, dell'archidiocesi di Westminster.

17 gennaio 1914. — Mons. Pietro Codemo, della diocesi di Ascoli Piceno.

31 gennaio. — Mons. Mariano Cadena, dell'archidiocesi di Angelopoli.

Camerieri d'onore in abito paonazzo di S. S.:

20 dicembre 1913. — Mons. Giovanni Carosi, della diocesi di Chiusi e Pienza.

17 gennaio 1914. — Mons. Tiziano Veggian, della diocesi di Vicenza.

21 gennaio. — Mons. Domenico Scipioni, della diocesi dei Marsi.

— Mons. Vincenzo Gagliardi, della medesima diocesi.

— Mons. Alessandro Paoluzzi, della medesima diocesi.

Cappellano Segreto d'onore di S. S.:

31 gennaio 1914. — Mons. Luciano Rossi, del clero di Roma.

Cameriere Segreto di Spada e Cappa soprannumerario di S. S.:

16 febbraio 1914. — Don Vittorio Quesada, marchese di San Sebastiano, conte di San Pietro, dell'archidiocesi di Cagliari.

ONORIFICENZE.

Con Brevi apostolici il Santo Padre si è degnato di conferire le seguenti onorificenze:

Gran Croce dell' Ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

9 febbraio 1914. — A S. E. Alessandro nobile de Krobatin, ministro della guerra in Austria.

La Gran Croce dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

8 gennaio 1914. — Al sig. barone Ugo de Rhemen, dell'impero austriaco, ed al sig. barone Alessandro de Musulin, della stessa nazione, inviati straordinari e ministri plenipotenziari.

La Commenda con placca dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

8 gennaio 1914. — Al sig. barone Emilio de Konradsheim, al sig. Ladislao de Gömöry-Laiml, consiglieri di sezione in Austria, ed al sig. Béla de Szentirmay, console generale di seconda classe, della stessa nazione.

La Commenda dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

11 febbraio 1914. — Al sig. Carlo del Campo Ortúzar, dell'archidiocesi di Santiago del Cile.

14 febbraio. — Al sig. Pietro de la Rochefaucauld, duca de la Roche Guyon, dell'archidiocesi di Parigi.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Gregorio Magno, classe civile:

27 gennaio 1914. — Al sig. Leone Payen, dell'archidiocesi di Lione.

5 febbraio. — Al sig. Nicola Rossi-Genoese, della diocesi di Mileto.

8 febbraio. — Al sig. avv. Gastone Racaine Laurent, della diocesi di Montpellier.

11 febbraio. Al sig. Patrizio Bernardo Malone, dell'archidiocesi di Westminster.

Il Cavalierato dell'ordine di S. Gregorio Magno, classe militare:

11 febbraio 1914. — Ai signori Paolo Dumais e Alfonso Drouin, già zuav pontifici, dell'archidiocesi di Ottawa.

Il Cavalierato dell'Ordine di S. Silvestro Papa:

29 genna 1914. — Al sig. ragion. Luigi Tosti, di Roma.

31 gennaio. - A sig. Giuseppe Millefiorini, della diocesi di Albano.

3 febbraio. — Al sig. Marciano Di Pesa, della diocesi di Avellino.

14 febbraio. — Al sig. Giovanni Abrate, dell'archidiocesi di Torino.

NECROLOGIO.

26 gennaio 1914. — Mons. Matteo Makil, vescovo titolare di Tralli, e vicario apostolico di Kottayam.

9 febbraio. — Mons. Luigi Filippo Ortiz y Gutierrez, vescovo di Zamora.

13 febbraio. — Mons. Giacomo Domenico Murray, dei Romitani di S. Agostino, vicario apostolico di Cooktown in Australia.

19 febbraio. — Mons. Pietro Emilio Rouard, vescovo di Nantes.